

ARKEOLOGISK UNDERSÖKNING I FORM AV
SCHAKTNINGSÖVERVAKNING 2022–2023

Mats Nilsson

YSBY 21:4 OCH 5:10

Hallands län, Laholms kommun, Ysby socken, Ysby 21:4 och 5:10, Fornlämning L1996:7100

RAPPORT KULTURMILJÖ HALLAND 2023:26

KULTURMILJÖ
HALLAND

EN DEL AV HALLANDS KULTURHISTORISKA MUSEUM

Stiftelsen Hallands Läns museer, Kulturmiljö Halland

Uppdragsverksamheten, Halmstad 2023

Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2022–2023.

Bild framsida: Den centrala delen av ledningsschaktet som tangerar södra delen av den norra halvan av lämning L1996:7100. Mot väst. Foto: Mats Nilsson.

(Fotonr 2023-11-6).

Form och layout: Kulturmiljö Halland

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet

Ärende nr ms2006/02316.

INNEHÅLL

Sammanfattning	3
Bakgrund	3
Topografi och fornlämningsmiljö	3
Resultat	5
Åtgärdsförslag	7
Referenser	7
Tekniska och administrativa uppgifter	8
 Bilagor	 9
Bilaga 1 Fotolista	
Rapporter Kulturmiljö Halland 2022 och 2023	10

Fig 1. Översiktskarta med undersökningsområde och intilliggande fornlämningar markerade. Skala 1:2500.

SAMMANFATTNING

Kulturmiljö Halland har på uppdrag av Södra Hallands Kraft genomfört en arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning inom fornlämning L1996:7100, på fastigheterna Ysby 21:4 och 5:10, i Ysby socken Hallands län. Orsaken till schaktningsövervakningen var att Södra Hallands Kraft förlägger starkströmskablar inom fastigheterna. Ledningssträckningen berör därmed fornlämningen som består av förhistoriska boplatsslämningar i form av härdar, gropar och stolphål från långhus. Schaktningsövervakningen genomfördes efter länsstyrelsens beslut 431-4510-2022. Sammanlagt schaktades 181 löpmeter, motsvarande 196,5 kvadratmeter öppnad yta inför kabelförläggningen. Inga arkeologiska anläggningar påträffades vid schaktningen. Kulturmiljö Halland förordar inga ytterligare arkeologiska insatser inom schaktningssträckan för kabelförläggningen i ärende 431-4510-2022.

BAKGRUND

Med anledning av att Södra Hallands Kraft förlägger starkströmskablar inom fastigheterna Ysby 21:4 och 5:10 i Hallands län har Kulturmiljö Halland genomfört en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning i fastigheterna, enligt länsstyrelsen i Hallands beslut 431-4510-2022. Uppdragsgivare var Södra Hallands Kraft, Schaktningsövervakningen genomfördes under tre dagar 2022-12-15, 2023-01-05 och 23-01-09. Orsak till schaktningsövervakningen var att kabelförläggningen sker inom fornlämning och boplatssområde L1996:7100.

TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSMILJÖ

Undersökningsområdet är beläget i Ysby samhälles norra del, mellan Brödåkravägen och Yxåkersvägen. Jordarten består av isälvs sediment i form av grus och sand på en höjd mellan 39 och 40 meter över havet. På äldre skifteskarta från 1798, akt 7 Ysby socken framgår att undersökningsområdet då utgjorts av inägo-

mark. Kring undersökningsområdet ligger ett flertal fornlämningar. Cirka 250 meter västerut ligger Ysby kyrka som dateras till tidigt 1100-tal. Mellan 100 till 140 meter väster om undersökningsområdet ligger fornlämningarna L1996:1215 och L1996:458 som undersökts i slutet av 1980-talet och början av 1990-talet, innehållande lämningar från mesolitikum och äldre järnålder. I samma riktning finns även boplatsslämningar från stenåldern påträffade i lämning L1996:457. Söder om denna fornlämning har under år 2022 också boplatsslämningar undersökts enligt länsstyrelsens ärende 431-7076-2021. Rapportsammanställning pågår i detta ärende. Tvåhundra meter söder om undersökningsområdet finns boplatsslämningen L1996:7134 med påträffade anläggningar av förhistorisk typ bestående av stolphål, gropar och härdar. Även drygt 100 meter åt sydöst finns boplatsslämningar av stolphål, rännor och en grop påträffade i lämning L1996:7205. Den nu aktuella fornlämningen utgörs av två delar, en sydlig del L1996:7100-1 och en nordlig del L1996:7100-2. Mellan de två lämningsdelarna går en gång- och cykelväg i östvästlig riktning. Läm-

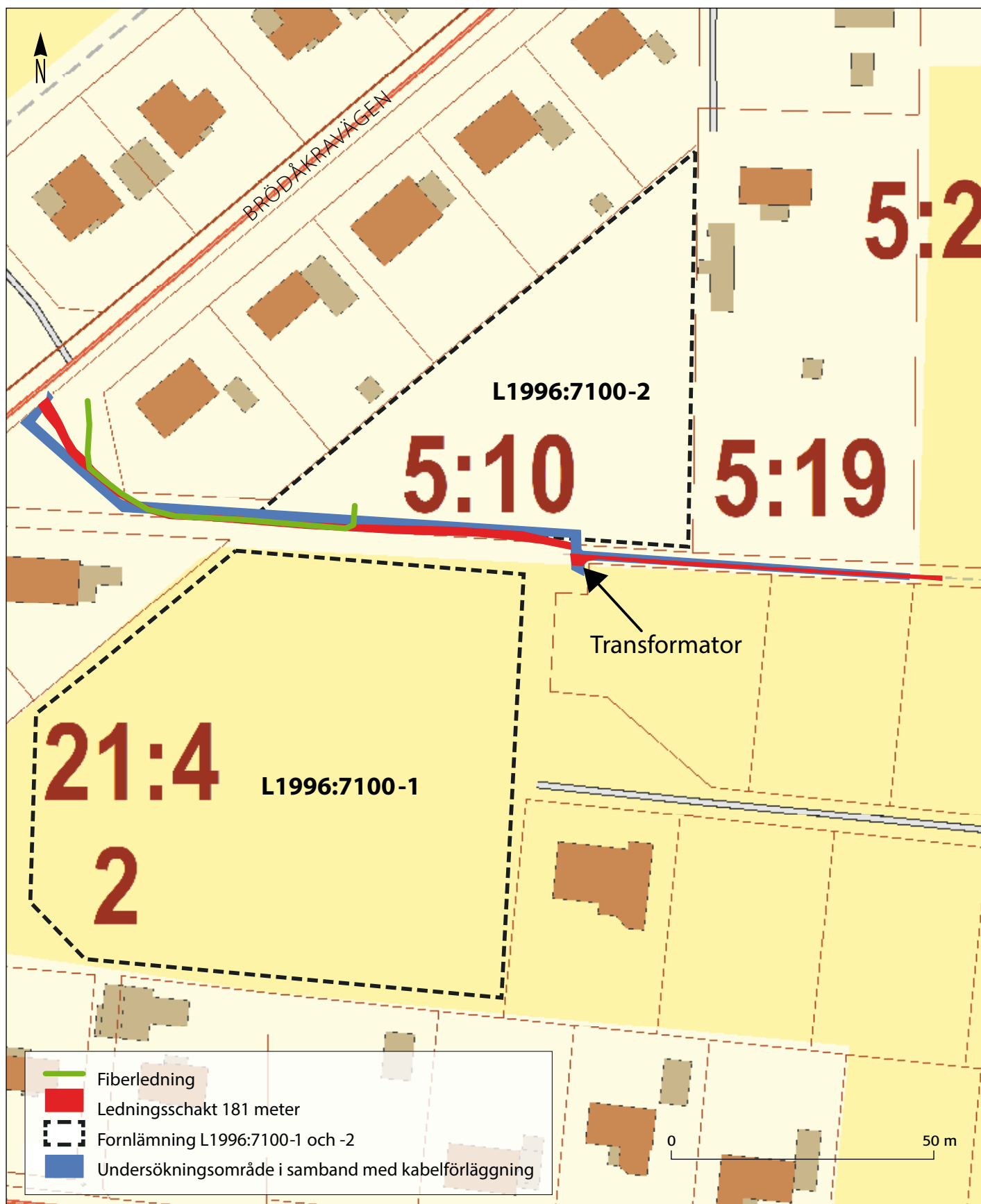

Fig 2. Undersökningsområdet inom lämning L1996:7100 med ledningsschakt och fiberledning markerad. Skala 1:1000.

ningen har arkeologiskt utretts år 2011 och 2012 samt även förundersökts 2012, genom sökschaktsgrävning varpå boplatzanläggningar bestående av stolphål, här-
dar och gropar samt fynd av keramik hittats. År 2018 undersöktes 225 m² i den södra delen av lämningen före anläggande av lekplatsen som nu finns på platsen. Vid denna undersökning hittades ett stort antal arkeo-
logiska lämningar, bland annat boplatsslämningar från ett tvåskeppigt långhus, (Tegnhed 2018).

RESULTAT

Schaktningen startades i den östra delen med band-
gående grävmaskin och med en skopbedd på 35 cm. Den östra delen av kabelschaktet var 0,5 meter brett
och 0,8 meter djupt. Det sträckte sig 70 meter väs-
terut till en transformatorstation. Från transforma-
torn grävdes schaktet vidare västerut med hjulgrävare,
cirka 111 meter mot Brödåkravägen. Schaktets bredd
i denna del ökades till mellan 1 och 1,5 meter, med en

Fig 3. Ledningsschaktets östra del mot öst. Foto: Mats Nilsson. (Fotonr: 2023-11-1).

Fig 4. Ledningsschaktets centrala del med den norra delen av fornlämning L1996:7100 till höger, mot väst. Observera träd och buskar till höger i bild som gör att marken är påverkad av rötter. Foto: Mats Nilsson. (Fotonr 2023-11-2).

bredare skopa, men med samma djup på 0,8 meter. Matjordslagret i schakten varierar mellan 0,4 och 0,6 meters djup, vilket tolkas som att matjord påförts i vissa delar av sträckningen. Jordmån och markmaterial i schaktet är starkt påverkat av trädrötter från intilliggande träd. Underliggande jordart består av ljusbrun sand. I schaktet påträffades en nedgrävd fiberledning som tidigare förlagts från Brödåkravägen i väst och som sträcker sig in cirka 18 meter i fornlämning L1996:7100-2 södra del. I undersökningsområdets västra del placerades kabelschaktet något utanför undersökningsområdet för att undvika befintlig VA- och fiberledning. Inga arkeologiska lämningar kunde ses i kabelschaktet som sammanlagt blev 181 meter långt, motsvarande 196,5 kvadratmeter öppnad yta.

Fig 7. Ledningsschaktets västra del mot Brödåkravägen med rester av igenfyllt VA-schakt synligt i schaktets botten. Mot väst.
Foto: Mats Nilsson. (Fotonr 2023-11-9).

ÅTGÄRDSFÖRSLAG

Kulturmiljö Halland förordar inga ytterligare arkeologiska insatser inom schaktningssträckan för kabelförläggningen i ärende 431-4510-2022.

REFERENSER

Tegnhed, S. 2018. *Ett tvåskeppigt långhus från äldre järnålder i Ysby*. Arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning 2018. Hallands kulturhistoriska museum, Kulturmiljö Halland. Uppdragsverksamheten, Halmstad 2018.

TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Länsstyrelsens dnr:	431-4510-2022
Eget dnr:	2022-377
Uppdragsgivare:	Södra Hallands Kraft
Utförandetid:	2022-12-15, 23-01-05 och 23-01-09.
Personal:	Mats Nilsson.
Fastighet:	Ysby 21:4 och 5:10
Lämningsnummer:	L1996:7100-1 och 2
Höjdsystem:	RH 2000
Koordinatsystem:	SWEREF 99 TM
Läge:	Halland, Ysby sn, Ysby 21:4 och 5:10, Koordinater X 6262718,92 Y 384473,58
Undersökt yta:	181 löpmeter, motsvarande 196,5 kvadratmeter frilagd yta.
Dokumentation:	Digital mätdokumentation av kabelschakt finns lagrat i Intrasis Version 3 med projektnummer Ysby2022377S. Digital fotodokumentation har filmnummer 2023-11:1–9. Allt arkivmaterial förvaras i Kulturmiljö Hallands arkiv, Halmstad.
Fynd:	-
Datering:	-

BILAGOR

Bilaga 1 Fotolista

Fotonr: 2023-11:1-9

Landskap: Halland
Socken: Ysby
Fastighet: Ysby 21:4 och 5:10
Dnr: 2022-377

Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2022 och 2023

Fotonr	Motiv	Mot	Sign
2023-11-1	Ledningsschakt	Öst	MN
2023-11-2	Ledningsschakt	Väst	MN
2023-11-3	Ledningsschakt	Öst	MN
2023-11-4	Ledningsschakt	Väst	MN
2023-11-5	Ledningsschakt	Väst	MN
2023-11-6	Ledningsschakt	Väst	MN
2023-11-7	Ledningsschakt	Väst	MN
2023-11-8	Ledningsschakt	Öst	MN
2023-11-9	Ledningsschakt	Nordväst	MN

RAPPORTER KULTURMILJÖ HALLAND 2022 OCH 2023

- 2022:44 Skrea 6:45-2, Skrea socken, Skrea 6:45-2, Arkeologisk utredning 2022
- 2022:45 Elledning i Bastionsgatan, Halmstad 5:1, RAÄ 44:1/L1997:3939, Arkeologisk schaktningsövervakning 2021
- 2022:46 Kvarndalen i Ulvatorpsbäcken, underhållsåtgärder
- 2022:47 Falkenbergs rådhus, fasadrenovering
- 2022:48 Utredning inom Elestorp 7:445, Halland, Tjärby sn, Elestorp 7:445, Arkeologisk utredning 2022
- 2022:49 Okome kyrka, högtalare
- 2022:50 Sankt Nikolai kyrka, antikvarisk förundersökning
- 2022:51 Skottorps slott, Renoveringsåtgärder - trädgårdsmästeriets magasin
- 2022:52 Grävutredning vid återinvigning av Lugnarohögen 12 juni 2022, Halland, Hasslövs socken, Hasslöv 1:26, Publik arkeologisk undersökning 2022
- 2022:53 Staffens hembygdsgård, stråtak
- 2022:54 Slamsugning under golv i färgeribyggnad, Falkenberg, Vitan 9, RAÄ Falkenberg 16:1, L1997:2181, Arkeologisk undersökning
- 2022:55 Norra station, antikvarisk förundersökning. Halmstad 5:6.
- 2022:56 Skottorps slott - Trädgårdsmästarbostaden
- 2022:57 Kulturhuset, Folkparken 3, Halmstad, rivningsdokumentation
- 2022:58 Vessige kyrka, tornhuv och fönster
- 2022:59 Ljungby kyrkogård, uppdatering av kulturhistorisk bevarandeplan
- 2022:60 Bastionen i Norre katts park, kulturhistorisk utredning
- 2022:61 Tönnersjö kyrkas tidigmedeltida västmur med portalöppning, Arkeologisk undersökning 2020
- 2022:62 Vinbergs kyrkogård, uppdatering av kulturhistorisk bevarandeplan
- 2022:63 Gravhögen i Rotorp, Halmstad 3:20, L1997:5098, Arkeologisk förundersökning 2021
- 2022:64 Inför våtmarksområde i Galtabäck. Varbergs kn, Tvååker sn, Galtabäck 2:4, Arkeologisk utr. 1 2022
- 2022:65 Linnås 1:9, Hylte kommun, Långaryd socken, Linnås 1:9, Långaryd socken, Arkeologisk utredning 2022
- 2022:66 Hjuleberg - Solcellspark, Abilds socken, Hjuleberg 2:1, Miljökonsekvensbeskrivning 2022
- 2022:67 Femsjö skolor - fönsterrenovering
- 2022:68 Berte Qvarn - Kulturmiljöutredning
- 2022:69 Rudan 3 - Stenansikten. Antikvarisk medverkan 2022
- 2022:71 Brygghuset vid Slottsmöllan - fasadrenovering, antikvarisk medverkan 2022
- 2022:72 Rådhuset i Laholm, Lagaholm 4:1, Antikvarisk förundersökning och åtgärdsförslag
- 2022:73 Backstugan i Fladalt - takomläggning, Antikvarisk medverkan 2022, Fladalt 1:44, Våxtorps socken, Laholms kommun.
- 2022:74 "Lilla Bjärbygården", antikvarisk utredning. Fyllinge 20:393, Trönings socken
- 2022:75 Jungfrun 1, antikvarisk förundersökning, Halmstad.
- 2022:76 Wallens slott - Fönster, antikvarisk medverkan 2022, Vallen 1:23, Våxtorps socken, Laholms kommun
- 2022:77 Väröbacka, kulturmiljöutredning inför fördjudad översiktsplan
- 2022:78 Moderna fastigheter med historiskt djup Halland, Eldsberga sn, Eldsberga 5:4, 6:2, RAÄ 119:1, Arkeologisk undersökning 1988 och 1989
- 2022:79 Skummeslövs kyrka, dränering. Antikvarisk medverkan 2021.
- 2022:80 Nedbrunnet kök under nygatan. Halmstad 5:1, Nygatan (RAÄ Halmstad 44:1/L1997:3939), Arkeologisk schaktövervakning 2021
- 2022:81 Radiobygn Grimeton, Antikvarisk medverkan. Grimeton 13:42, Grimeton socken, Varbergs kommun
- 2022:82 Varbergs kyrka, ändring av brandlärmsdon, antikvarisk medverkan
- 2022:83 Hemmanet Ås gårdstomt, Halland, Dagsås sn, Fornlämningen L L2022:9473, Fastigheten Klev 3:1, Arkeologisk förundersökning 2021
- 2022:84 Bollatebygget, antikvarisk medverkan vid omtäckning av halm-tak, Bållalt 2:8, Knäreds sn, Laholms kommun
- 2022:85 Morup 20:1, Morups sn, Falkenbergs kn, L2018:1193, L2018:1195, L2018:1194, Arkeologisk förundersökning 2022
- 2022:86 S:t Clemens kyrkogård, uppdatering av kulturhistorisk dokumentation och bevarandeplan
- 2022:87 Skummeslövs kyrkogård, uppdatering av kulturhistorisk dokumentation och bevarandeplan
- 2022:88 Harplingegården, Harplinge 5:49, Kulturhistorisk utredning
- 2022:89 Idala kyrka, omläggning av tak, antikvarisk medverkan
- 2022:90 Lämnings längs en vattenledning Tönnersjö-Perstorp, Halland, Halmstads kommun, Tönnersjö och Eldsberga socknar, arkeologisk utredning 2022
- 2022:91 Slöinge 1:120, Halland, Slöinge socken, Slöinge 1:120, Arkeologisk utredning 2022
- 2023:01 Falkenbergs stadshus, renovering av glasgången, antikvarisk medverkan
- 2023:02 Nösslinge kyrka, ramp och ny markbeläggning, antikvarisk medverkan
- 2023:03 Nya kyrkogården i Laholm, uppdatering av kulturhistorisk dokumentation och bevarandeplan
- 2023:04 Lindbergs kyrka, uppsättning av kameror, antikvarisk medverkan
- 2023:05 Femsjö kyrka, brandlärmsanläggning, antikvarisk medverkan
- 2023:06 Hanhals kyrka, Borttagande av bänkar samt utvidgning av kor, Antikvarisk medverkan
- 2023:07 Landeryds kyrka, Klimatförbättrande åtgärder, Antikvarisk medverkan
- 2023:08 Martin Luther kyrka, Utrymningsstege, Antikvarisk medverkan
- 2023:09 Rolfstorps kyrka, Textilförvaring, Antikvarisk medverkan
- 2023:10 Tölö kyrka, Invändig renovering, Antikvarisk medverkan
- 2023:11 Värö kyrka, Invändig ändring, Antikvarisk medverkan
- 2023:12 S:t Clemens kyrka, Laholm, Tillgänglighetsanpassning av södra entrén, Antikvarisk medverkan
- 2023:13 S:t Clemens kyrka, Laholm, Delning av altarringen, Antikvarisk medverkan
- 2023:14 Skogaby kyrkogård, kulturhistorisk dokumentation och bevarandeplan
- 2023:15 Tvååkers kyrka, utvändigt och invändigt renovering.
- 2023:16 Schakt i recenta massor intill Brovakten 4, Halland, Halmstad kommun och stad, Halmstad 5:1 (Brogatan och Hamngatan) RAÄ Halmstad 44:1 / L1997:3939, Arkeologisk undersökning 2022
- 2023:17 "Munkadiket" på Ringagård Halland, Ås socken, Ås-Bäck 6:2, L 1996:7221, Ås RAÄ 191 Arkeologisk forskningsundersökning 2012
- 2023:18 Dagsås kyrkogård - ny askgravlund, Antikvarisk konsekvensanalys. Klev 3:6, Dagsås sn, Varbergs kommun
- 2023:19 Lilla kapellet, Tölö kyrkogård, Tillbyggnad och ombyggnad. Antikvarisk medverkan
- 2023:20 Gällareds kyrka, Invändig ombyggnad, tillgänglighet samt flytt av skulpturer, Antikvarisk medverkan
- 2023:21 Trädgården 8, Bebyggelseantikvarisk dokumentation
- 2023:22 Skogstorp 4:171, Hallands län, Skogstorps socken, Skogstorp 4:171, Arkeologisk utredning 2022
- 2023:23 Sankt Nikolaus 19, Halmstad stad, Sankt Nikolaus 19, RAÄ Halmstad 44:1 / L1997:3939, Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2023
- 2023:24 Hamnmagasinet i Varberg, Getakärr 3:131, Varbergs kommun. Antikvarisk förundersökning
- 2023:25 Grimeton - kulturmiljöutredning inför ÖP
- 2023:26 Ysby 21:4 och 5:10, Halland, Laholms kn, Ysby sn, Ysby 21:4 och 5:10, Fornl. L1996:7100, Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning

KULTURMILJÖ
HALLAND

EN DEL AV HALLANDS KULTURHISTORISKA MUSEUM

POSTADRESS: TOLLSGATAN 7 | 302 32 HALMSTAD | TEL: 035-19 26 00

E-POST: KANSLI@MUSEUMHALLAND.SE | HEMSIDA: WWW.MUSEUMHALLAND.SE